

Thánh đường Tánh Linh

Độc bài viết “Tôi sao Thánh đường Chăm Bani và Thánh Linh đóng cửa” của nhóm tác giả trẻ xúng là thanh niên Chăm trên trang mạng Champaka và ngày 18.8.2014, chúng tôi nhận được Nguyễn dân Tánh Linh, có trách nhiệm phần hành họ tìm ra đâu là sơ thẩm đường sau bài viết này mà theo chúng tôi là có sự “dàn đóng, lập kế hoạch hành sự” để kết thúc Po Gru Thông Đạt, một người đã kiên trì, đấu tranh nhằm bảo tồn văn hóa, tôn giáo và luật tục Chăm. Trong bài viết này, chúng tôi cũng phân tích theo từng nội dung mà nhóm tác giả đưa ra để tiến hành việc chỉ đạo và theo dõi của quý độc giả, cũng như nhận được đường cho để luận bình luận.

1). Đón tin cậy của bài viết

Tác giả bài viết tự giới thiệu là “Nhóm thanh niên Chăm”, tức là có độ tuổi từ 18 – 25; nhưng mà đưa bài viết là “Đã hơn 10 năm qua, kể từ năm 2007 đến năm 2014 sinh hoạt tín ngưỡng gia đình Chăm Bani và Balamon Tánh Linh đã làm đảo lộn lại sự sinh hoạt Chăm không biết cho đến khi nào sẽ chấm dứt.”

Như vậy, câu chuyện này xảy ra khi nhóm tác giả khoảng từ 8 đến 15 tuổi. Và lứa tuổi này ai cũng biết là chúng ta có khả năng nhận thức sâu sắc và đầy đủ về tôn giáo và những điều bí ẩn trong cộng đồng Châm. Nay nhóm tác giả viết bài cũng chỉ là nghe nói thôi, hoặc đọc tài liệu lưu trữ.

Nếu nghe nói thôi thì độ tin cậy không cao mà đọc tài liệu lưu trữ thì chúng ta có những người đang làm cho chính quy.

Qua đó này cũng cho thấy, có một sự xáo trộn diễn ra trong đời sống tâm linh, tín ngưỡng và tôn giáo của người Châm và Tánh Linh trong suốt hơn mười năm qua, và sự kiện đóng cửa thánh đấng Tánh Linh dịp Ramadan 2014 là giọt nước tràn ly để cho thấy bị kích này không gì quy định được bằng những luật lệ, trao đổi mà bằng áp chế từ quy định của chính quy bởi cái quy định như oái ăm.

2). Phần hai mặt sự nội dung trong bài viết

Đi sâu vào từng nội dung bài viết, chúng tôi nhận thấy như sau:

• **Vụ sơ chiếm đoạt đất đai**

Tại dòng họ 11 của họ trên xuồng, tác giả viết: “Sau đó cuộc kiện tụng kéo dài khoảng 3 năm, bà Phụng kiện ông Thông Đất và tôi mượn đất không trả. Còn ông Thông Đất kiện bà Phụng và tôi mượn chiếm đoạt của ông Thông Đất. Chính quyền đã xét xử đất đó thuộc về bà Phụng và đã có bản quyết định của chính quyền buộc ông Thông Đất phải trả lại đất cho bà Phụng như ông Thông Đất và tôi không chấp hành theo xử lý của pháp luật mà ông Thông Đất đã bị kiện đất đó thuộc quyền sở hữu của mình và đã làm nhà sinh sống luôn trên đất đó.”

Nếu ông Thông Đất không chấp hành quyết định của chính quyền, tại sao chính quyền không có biện pháp chế tài nào yêu cầu ông Thông Đất phải trả đất.

Chắc chắn ông Thông Đất phải có cơ sở nào đó mới kiện lại bà Phụng và cuộc cùng là có “quyền sở hữu”. Khi ông Thông Đất cất nhà, nếu không đúng quyền sở hữu tại sao chính quyền không cho đăng lại. Như vậy quyết định ban đầu của chính quyền xét xử đất của bà Phụng là không đúng. Vậy “Ai có tình chiếm đoạt đất của tôi trong vụ kiện này” thì đã rõ. Hay đây là một vụ kiện vụ kiện như một kiện tại ông Thông Đất dính líu chuyện tranh chấp đất đai. Chính quyền đã trù ám bản quyết định như vậy và không thông báo cho sự thật và cuộc cùng ông Thông Đất và tôi ở trên mảnh đất của tôi tiên mình.

• **Biện can trong dự án tại năm 2004**

Bài viết có đoạn: “Đã chuộc n b vào thánh đấng t nh chay theo phong t c c a tín ng ng Châm Bani, ông m m Thông Th ng là anh v c a ông Thông D t c ý đ t băng ghi âm trong khay mâm tr u c a ông Gru Đ ng Hù v i m c đích là lên án ông Gru Đ ng Hù quá già, i i kinh thánh đã b p bênh h u đ a anh mình là ông m m K lên làm Gru”.

Qua đây có thể nói nhóm tác giả bài viết đã không hiểu đ c luật t c lên ch c Po Gru c a ng i Châm vì v c lên ch c Po Gru c a ng i Châm không ph i đ a vào băng ghi âm này mà theo m t quy đ nh riêng.

V c đ t băng ghi âm đ nghe ti ng đ c kinh c a Po Gru c a ông Imam Thông Th ng n u có cũng là chuy n bình th ng đ truy n i cho con cháu. Tác giả cho r ng m c đích v c làm này là đ lên án Po Gru Đ ng Hù quá già i i kinh thánh đã b p bênh h u đ a anh mình là ông m m K lên làm Gru là hoàn toàn không có căn c , và mang tính vu kh ng, áp đ t đ nh ki n c a mình cho ng i khác....

Và cu i cùng chính quy n xác nh n cho ông Imam K lên làm Po Gru vào năm 2005 không ph i vì ông Thông Th ng mu n mà đúng theo trình t và quy đ nh luật t c Châm.

Cũng trong đo n này, tác giả vi t: Ông K lên làm gru đ c vài tháng thì đ b nh qua đ i. ông D t là em r ông K và cũng là ng i c p đ t dân nh đã nêu i trên, nao n c g i đ n lên

chính quy nên xin đức làm Gru như dân không chấp thuận.

Như đã phân tích trên, ông Thông Đức không thể là người chỉ m đo t đ t đại, tác giả viết ông Thông Đức là “người chấp đ t của dân” là sự vụ không không căn cứ; Tác giả là ai mà dám khẳng định Ông Thông Đức chấp đ t trong khi chính quy nên hiện tại và nên chấp thuận quy nên sự hu nhà của của ông Thông Đức. Tác giả dùng từ “nao n c” gọi đ n là sai với “văn hóa người Chăm”. Vì c đi n p đ n của ông Thông Đức là quy đ nh của chính quy nên ông phải làm. Chính quy nên chấp xác nhận và m t t t c chấp không có ý nghĩa trong “lu t t c” Chăm. Tác giả bài viết đã th hi n sự “ban-cho” quy nên l c th ng th y trong xã h i Việt hi n nay đ r i áp vào tr ng h p ông Thông Đức là không đúng.

Tác giả viết tiếp: “Ông Đức đưa luật đ o ra nói: ngày xưa khi ông Gru m t thì truy n l i ngôi vị cho người có tu i th k c n lên làm gru, nên ông là người phù h p nh t làm Gru chấp không b u c gì c”

Qua đây cho thấy chính quy nên đã mu n xóa bỏ luật t c Chăm bằng cách đưa ra luật “b u c” cho chấp Po Gru; và vì c ông Thông Đức lên tiếng phát bi u b o v luật t c Chăm là r t đáng trân trọng, vì trách nhiệm và b n ph n phải làm, không phải vì v l i riêng.

Tác giả viết tiếp: “M c cho chính quy nên và dân ph n ng th nào, ông Đức cũng không chấp nhận, m t m ch mu n mình đ c chính quy nên xác nhận làm Gru cho nhanh.”

Tại sao chính quyền lại muốn phá trừ ông Thông Đạt làm Po Gru? Nguyễn dân nào phản ứng? Tại sao tác giả biết ông Thông Đạt muốn chính quyền xác nhận cho nhanh? Câu viết này đã bộc lộ rõ ý đồ của chính quyền khi muốn can thiệp sâu và muốn phá vỡ luật tục Chăm cũng như muốn phá trừ những người uy tín trong cộng đồng Chăm.

Những đoàn viết tiếp theo về sự cố trong các lễ cúng người Chăm đã cho thấy một sự xáo trộn lớn trong xã hội Chăm mà nguyên nhân từ những xung đột giữa một nhóm được chính quyền “đăng sau lưng” và một nhóm kiên trì bảo vệ văn hóa và luật tục Chăm.

• Về việc di dời mộ

Trong đoàn này, tác giả viết “Toàn bà bà con Chăm rất phản khi đón nhận và nhiệt tình hỗ trợ”

Việc di dời mộ là không đúng như tác giả đã trình bày. Nếu toàn thể bà con hăm hở đồng ý sao có chuyện xung đột xảy ra, chém nhau xuyết xảy ra tại nơi trong lúc di dời mộ mà, rồi việc

chúng cúp đi ném đá phá 7 ngôi nhà, trong đó có nhà sếp Po Gru, kẻ lộng mạt phá hoại tài sản nông nghiệp bà con?...Ai đã đứng đứng sau cho những xung đột này?

Cũng cần nói thêm:

Trong thực tế, nghĩa trang đang bị yêu cầu di dời, hiện nay ngụm dân không còn ở đây nữa, những hàng năm ngụm dân đến làm lễ tạ ơn ông bà tổ tiên.

Ngụm dân còn ở nghĩa trang khác (vì ngụm Châm Tánh linh có 3 nghĩa trang)

Còn nghĩa trang chính quy định mới thành lập, mục đích là sắp xếp 3 nghĩa trang cũ của ngụm Châm Tánh Linh vào đây. Mục đích chính là lấy đất nghĩa trang mà thôi, cũng như sâu xa muốn xóa vết tích ngụm Châm ở đây. Đó chính là lý do mà Po Gru kiên trì đấu tranh để bỏ tên mã Châm.

Để hiểu rõ thêm những thông tin liên quan đến tình hình bất ổn của bà con Châm và Tánh Linh,

Sơ thớt về thánh đấng Chằm Bani và Tánh Linh bôn niệm phong

Written by Ngã i dân Tánh Linh
Saturday, 13 September 2014 06:50

đọc gì cần đọc thêm các bài viết đã đăng bài trang mạng champaka.info

Sơ kiến đôn đôn niệm phong thánh đấng Chằm Bani

Tất cả nội dung trong phần viết “Tôi sao thánh đấng Chằm Bani và Tánh Linh bôn niệm phong” đều không đúng sơ thớt và đấng cng y t o v i m c đích chính là nh m h b uy tín và t y chay Po Gru; tìm cách thay thế lãnh đạo tôn giáo Chằm cho nh ng ng i theo phe chính quy n đ d dàng đi u khi n và ti p t c phá h y các lu t t c Chằm.

Chúng tôi đấng c bi t là:

Năm 2013, nh iu tình ti t đ a ra nh m h b Po Gru , Po Gru đ ngh t t c các ch c s c trong chùa r a t i, nh ng phe nhóm tu sĩ Imam Thai, Imam Ninh, và Imam Thanh không ch u cho Po Gru r a t i, còn l i t t c các ch c s c khác đấng c Po Gru r a t i.

Bài viết nêu: (Po Gru) Không th c hi n nghi th c b t tay Salam trong tháng Ramuwan v i t t

cả các chức sắc trong thánh đường Chăm).

Như đã nêu ở trên nhóm tu sĩ Imam Thai, Imam Ninh, và Imam Thanh không chịu cho Po Gru làm thầy rùa, thầy u (ngak That, ngak Thaw Bah) theo tục, do vậy việc Po Gru đã không bắt tay (Salam) với những người chừa rùa thì là đúng. Nếu bắt tay Po Gru sẽ bị Haram. Điều này cũng chính do nhóm tu sĩ Imam Thai, Imam Ninh, và Imam Thanh coi theo luật đạo, coi theo Po Gru, cũng tình gây mất đoàn kết.

Tác giả viết: “Tôi thấy chức thầy Suk của hội giáo Bani vào ngày 7/2/2014 mà không thông báo cho các chức sắc, tín đồ trong làng biết, nên không ai vào chùa tham dự. Ông Dọt lại tiếp thầy Suk vào ngày 7/3/2014 với mục đích là bắt u mọm Tanh mọi, nhưng không mục đích họp đàn trong chức sắc đức biết, mà ông chỉ để con cháu ông là thầy Acar đến mua thánh đường, lúc đó gặp các đàn bà người Chăm chị, chị em cây cối và đến đến xô xát đánh nhau tại thánh đường, và xô xát giữa các chức sắc với nhau. Đã vậy ông guru Dọt còn không chịu mục đích họp trong xóm làng, trong các chức sắc mà còn có ý muốn mua thêm thầy Suk vào ngày 14/3/2014. Thông tin này tôi đến tại ban dân tộc tỉnh Bình Thuận, số nội vụ Tỉnh nên các vị đã gọi gọi y me đến ban thông tin trước Hội đồng số của UBND huyện Tánh Linh họp để ngăn chặn việc ông guru Dọt tiếp thầy Suk tránh tình trạng xô xát như ngày 7/3/2014 vừa qua. Trong cuộc họp các cấp lãnh đạo người dân đã bắt tay hòa giải, nhưng cuộc họp cũng không đem lại kết quả gì vì ông Thông Dọt không chịu đoàn kết với các tín đồ, chức sắc của mình.”

Sự thật của sự kiện này là: Việc tiếp chức thầy Suk 7/3/2014 là thông báo rõ cho tất cả chức sắc. Bởi nhóm tu sĩ Imam Thai, Imam Ninh, và Imam Thanh cũng có chính quy định che chắn (đức biết có ông Mai Sên) đã vào đến ngó con chị em cây cối đánh nhau tại đức thầy chức Suk. Họ còn đưa thùng máu lên để trước cửa chùa, cuối cùng không tiếp chức đức Suk (Đạo làm gì mà sợ bị xúc phạm người dân, nhóm công an xác minh với bà con đó không phải là máu Con Lợn, Con Heo mà là nước sắc màu Đỏ mà thôi.

Sự kiện này đã cho thấy nhóm “thần chính quy” đã hất sức táo tợn và liên tiếp gây nên những xung đột trong cộng đồng Chăm mà cốt lõi là với Po Gru Thông Đột nhằm gây áp lực đối với ông. Tác giả viết: “Thông tin này lọt đến tai ban dân tộc tỉnh Bình Thuận, nên vì vậy Tỉnh ... đã cho thấy có sự “mách báo” “lọt vào tai” theo kiểu thân cận chứ không phải để trình báo một cách công khai theo thủ tục. Bị hiểu nhầm phe phái gây xung đột là tất cả các nhóm này.

Tác giả viết: “Tội đó bà con làm đến yêu cầu gửi các cấp chính quy vào ngày (05/03/2014) yêu cầu bãi nhiệm chức vụ số của ông Đột. HĐSC đã nhận đến kiến nghị và đình chỉ hoạt động của ông Đột từ ngày 20/04/2014.”

Tác giả cần nói rõ thêm bà con nào ở đây làm đến? Ai đến tên và bao nhiêu chữ ký người dân? Hay chỉ là nhóm “thần chính quy” tố cáo ông đến từ đây lấy cớ phải trừ tước chức vụ số của ông Thông Đột?

Lý giải cho việc đóng cửa thánh đấng, nhóm tác giả viết: “Đến tháng Ramuwan 2014 các chức sắc vào thánh đấng tu niệm, nhưng có một số người đến vây quanh thánh đấng không cho các chức sắc vào thánh đấng vì lý do ông Thông Đột bị đình chỉ chức lãnh đạo. Vì vậy nên chính quy có thông báo mời ông Đột ra giải thích cho bà con hiểu nhưng ông không đến. Để giữ trật tự an ninh không gây bất ổn trong tháng tu niệm Ramuwan, đến đến chính quy phải niêm phong thánh đấng để tránh tình trạng bất ổn trong tháng tu niệm Ramuwan.”

Những người đi vây quanh thánh đường không cho các chức sắc vào thánh đường trong mùa Ramadan là ai? Phải chăng đó là nhóm “thân chính quy” ngăn cản các chức sắc và bà con hành lễ? Nếu các chức sắc tôn giáo Chăm Thánh Linh không hiểu Po Gru Thông Đạt thì sao họ vẫn đến thánh đường? Khi thánh đường bị đóng cửa họ vẫn kéo đến nhà ông Gru Thông Đạt để thảo luận các nghi lễ? Vậy có phải chăng chính một nhóm thân chính quy đã làm đảo lộn trật tự tôn giáo và tín ngưỡng Chăm và Thánh Linh.

Thì sao chính quy lại quy tụ xung đột bằng cách đóng cửa thánh đường Chăm? Điều này gây ra bao nhiêu lý do không rõ ràng mà thực tế nhất là quy định do tín ngưỡng của người dân bị xâm phạm một cách nghiêm trọng.

Chúng tôi thông tin thêm chi tiết về vấn đề này:

Nhóm thân chính quy đến nghe Po Gru rã rã, là điều sai trái với luật tục. Theo luật tục, không ai có quyền đến nghe Po Gru rã rã, mà chỉ Po Gru mới có quyền yêu cầu thành viên cộng đồng của mình rã rã. Po Gru cũng có thể làm rã rã, nếu Po Gru cảm thấy cần làm, điều này không ai bắt buộc mà Po Gru tự nguyện. Trong trường hợp này, vì trách nhiệm cao, và vì muốn sự đoàn kết, Po Gru đã đến Hội đồng sắc xin làm rã rã tại Thaw Bah, Tổng Sở Cảnh sát ý những thủ ký Imam Đông Xuyên (gia đình họ) không chịu đóng cửa vì muốn gây khó khăn cho Po Gru. Sau đó lý do của Po Gru cho rã rã nên không cho mở cửa thánh đường.

Thông tin thêm rằng việc đóng cửa thánh mà nhóm tác giả đưa ra là hoàn toàn bịa đặt. Vì trước đó vài ngày, Sĩ Núi và, ông Mai Sên đã bàn bạc việc đóng cửa thánh đấng với Hội đồng Sĩ cư rồi.

Chính quyền đã chuộc n bù số n 2 khóa đ khóa cửa Thánh đấng. Nguyễn trực tiếp khóa cửa là người em của ông Thông Phi (Thông Phi là Bí thư khu phố Châm)

Như vậy việc đóng cửa thánh đấng là có kế hoạch và chủ đạo từ cấp trên chứ không phải vì xung đột an ninh vào thời điểm Ramadan 2014.

Để tránh sự hoang mang cho dân chúng vì Thánh đấng đã bị chính quyền đóng cửa, trong Tháng Ramadan 2014 vừa qua, Po Gru đã dùng luật đạo là lấy nhà Po Gru làm nơi tạm thời để cho bà con tập chức dâng lễ và tụng kinh đấng 22 chữ c s c đ đ n hành lễ tại đây. NGOài trừ nhóm “thần chính quyền” thì ng xuyên qu y r i là không đ n hành lễ.

Qua nghiên cứu việc như phân tích trên, cho thấy Ông Mai SEN là người Chăm tham chức, tham quyền, không biết nghiên cứu văn hóa, tôn giáo, tín ngưỡng Chăm, đã làm theo chính quyền một cách mù quáng, trái với đạo lý của người Chăm mà đáng ra ông phải là người giữ thích cho chính quyền hiểu biết về văn hóa, tín ngưỡng, luật tục Chăm để tìm cách bảo tồn và phát triển.

Chính ông Mai SEN cùng Sự nghiệp và đấng phía sau đã đi u khi n Hỡi đấng chủ c Sự Chăm. Mục đích cuối cùng là sự tẩy chay, lôi kéo Po Gru ra khỏi Thánh đấng và nhúng ai kiên cố đấng để tranh giành văn hóa và luật tục Chăm.

3). Ý kiến của người dân Tánh Linh (Từ nhóm quý rầy của ông Imam Thai, Imam Ninh, và Imam Thanh)

Nếu chính quyền không chịu đứng tay, trỗi dậy để chặn sự cớ cho Po Gru cũng như những tên thối nát và mất mát của người dân TÁNH LINH trong thời gian qua, tiếp tục hành xử không đúng, coi thường tôn giáo tín ngưỡng người Chăm; Đấng Hỡi đấng sẽ cần thiếp vào những tên tôn giáo người Chăm, nhằm làm đổ ập, gây rối trong hệ thống tôn giáo Chăm.....thì người dân Tánh Linh cũng như Thánh đấng Tánh Linh sẽ xin rút khỏi Hỡi đấng Sự cớ, hoạt động riêng theo luật tục Chăm truyền thống.

Theo một số thông tin mà chúng tôi nhận được, nếu Thánh đấng Tánh Linh rút khỏi Hỡi đấng Sự cớ, thì hai thánh đấng tiếp theo là Thánh đấng Palei Njar và Thánh đấng Palei Carek cũng sẽ xin rút khỏi hỡi đấng sự cớ.

Kết luận

Bài viết “T i sao Thánh đ ng Chăm Bani – Tánh Linh b niềm phong” c a nhóm thanh niên – Tánh Linh có đ chân th c không cao. Có th nói h còn quá tr đ có th th u hi u m t cách sâu s c v v n hóa, tín ng ng và lu t t c Chăm. H đã đ ng v phía chính quy n hi n t i đ quy ch p và dần đ ng m t h s kh ng đ h b và t y chay nh ng ng i can đ m, m nh đ n c t lên ti ng nói đ b o v v n hóa, tôn giáo, và lu t t c Chăm nh Po Gru Thông D t. H đã dùng quy n l c c a chính quy n thông qua H i đ ng S c đ ph tr u t nh ng ng i dám đ u tranh b o v v n hóa truy n th ng, l t c và tôn giáo Chăm nh Po Thông D t mà c th là vi c đ ng c a thánh đ ng Chăm Bani Tánh Linh v a qua là m t minh ch ng rõ nh t cho m c đích này.

Th i nào cũng v y, ng i Chăm luôn ý th c gi g n v n hóa truy n th ng, tôn giáo và lu t t c vì đó là di s n quý báu nh t mà T tiên đ l i cho con cháu sau khi v ng qu c Champa b th t th . Ch ti c r ng, trong th i đ i ngày nay, đ i s can thi p thô b o c a chính quy n cùng v i s ti p tay c a m t nhóm ng i Chăm thi u nh n th c đ ng đ n v phong t c v n hóa Chăm mà l i ham nh ng l i danh h o huy n t chính quy n h a h n đ s n sàng tàn phá v n hóa Chăm, h y ho i l c t c và tín ng ng tôn giáo Chăm. Ng i dân Tánh Linh (tr nhóm phá r i) nguy n đoàn k t và kiên trì đ u tranh đ n cùng đ b o v lu t t c, tôn giáo Chăm.

Ng i dân Tánh Linh

Đ c thêm tin liên quan:

[Bình Thuân đóng cửa Thánh Đấng Châm Bani trong tháng Ramadan với mục đích gì?](#)

[Dân oan: Thánh đấng Châm Bani bân niệm phong trong mùa Ramawan](#)

Chính quyên Bình Thuân đào mộ mộ tể tiên ngã i Châm ?

[**Sơ thảo văn “chỉn tranh đào mộ mộ” – Bình Thuân**](#)

[Trở lại cho web Công An và mộ mộ ngã i Châm](#)